

No: 512 – Mahreç İşareti

ADANA KARPUZU

Tescil Ettiren
YÜREĞİR ZİRAAT ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 12.06.2017 tarihinden itibaren korunmak üzere 28.07.2020 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 512
Tescil Tarihi	: 28.07.2020
Başvuru No	: C2017/057
Başvuru Tarihi	: 12.06.2017
Coğrafi İşaretin Adı	: Adana Karpuzu
Ürün / Ürün Grubu	: Karpuz / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Yüreğir Ziraat Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Sinanpaşa Mahallesi Kozan Caddesi No: 4A Yüreğir / ADANA
Coğrafi Sınırı	: Adana ili ile Mersin ili Tarsus ilçesi
Kullanım Biçimi	: Adana Karpuzu ibaresi ve mahreç işareti amblemi ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Adana Karpuzu ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Adana Karpuzu, *Citrillus lanatus* türünde bitkilerin coğrafi sınır şartlarında yetiştirilmesiyle elde edilir. Kumlu toprakta alçak tünel yetiştiriciliği yapıldığı için kendine özgü bir lezzeti vardır. Hasattan sonra 10 - 20 günlük raf ömrü bulunur.

Adana Karpuzuna kendine has özelliklerini coğrafi sınırın iklim ve toprak özellikleri kazandırır. Diğer bölgelerde tohum ekimi ilkbaharda gerçekleştirilirken coğrafi sınırdaki ocak ayının sonuna doğru gerçekleştirilir. Böylelikle Adana Karpuzu daha erken hasat edilir. Diğer karpuzlardan önce pazarda bulunabilmesi ve bölgede uzun yıllardır yapılan karpuz yetiştiriciliği sayesinde kazanılan tecrübe sebepleriyle Adana Karpuzu ünlenmiştir.

Üretim Metodu:

Solgunluk hastalığının etmeni *Fusarium oxysporum* f. sp. *niveum* (Smith) Hans tarafından karpuz yetiştiriciliğine verilen zararın artması sonucunda günümüzde coğrafi sınırdaki kullanılan tohumluğun büyük kısmı F1 hibrit çeşitleridir. Bölgede iki farklı modern tarım uygulaması ile karpuz yetiştiriciliği yapılır. Adana Karpuzu, genel olarak örtü altı yetiştiriciliği ya da doğrudan açık alanda tohum ekimi veya fide dikimi ile yetiştiriciliği yapılır.

Tohum ile Yetiştiricilik

Adana Karpuzu tek yıllık bir bitkidir. Adana Karpuzunun ekimi için toprak hazırlığına sonbaharda başlanır. İlk toprak işlemede sonbahar yağışlarından önce ağustos - ekim aylarında toprağa yanmış ahır gübresi de eklenerek derin sürüm yapılır ve dip kazan ile sert tabaka kırılır. Bunun ardından toprak, kültivatör veya diskaro ile işlenerek kesikleri parçalanır. İkinci toprak işleme ise ocak - şubat aylarında yapılır ve bu dönemde toprağa taban gübresi verilerek yeniden işlenip ekime hazır hale getirilir. Toprak, ekimden 15 gün önce yanmış ahır gübresi eklenerek, 15 - 20 cm derinlikte işlenir ve organik ile inorganik maddece zenginleştirilir.

Pulluk veya domuz burnu ile 150 - 300 cm aralıklarla fazla derin olmayan sıra arası oluşturacak çiziler açılır. Bu çizilerin arasında kalan tümseklerde sıra üzeri mesafeler 50 - 75 cm olacak şekilde çukurlar açılır. Ocak ayında, tohumların toprak yüzeyine kolay çıkabilmesi için her çukura 3 - 4 adet tohum atılarak ekim yapılır.

Fide Üretimi

Adana Karpuzu yetiştiriciliğinde; toprak ve kök hastalıklarına karşı dayanıklılığı arttırmak amacıyla aşılı fidelerle de üretim yapılabilir. Aşılı fideler, anaç olarak kullanılan kabak (*Cucurbita*) bitkileri üzerine karpuz bitkilerinin aşılansıyla elde edilir. Aşılı karpuz fidelerinin dikim ve sonrasındaki yetiştirme aşamalarında aşu noktasının toprak ile teması önemlidir. Aşılı karpuz bitkileri güçlü bir bitki gelişmesi gösterirler. Bir dekar alan için 270 - 320 aşılı karpuz fidesi yeterlidir. Fide sayısını belirlerken çeşidin ve toprağın özellikleri de dikkate alınmalıdır.

Fideler kış aylarında 3/2 torf ve 3/1 vermiculite karışımında, yaz aylarında 3/2 torf ve 3/1 vermiculite+perlit karışımında yetiştirilir. Vermiculite, toprağın su tutma kapasitesini ayarlar; perlit ise havalanmayı sağlar, nemi muhafaza eder ve fideler için üreme ortamı hazırlar. Hazırlanan bu toprak karışımları 150'lik 57 cc veya 96'lık 75 cc hacimli viyollere doldurulur ve tohumların ekimi yapılır. Ekimi yapılan karpuz tohumlarının çimlenmesini

hızlandırmak için %95 nem ve 22-24 °C'lik sıcaklıkta olan çimlenme odasında 4-5 gün karanlıkta bekletilir. Çimlenmesini tamamlayan tohumlar 20-22 °C sıcaklığındaki seralara alınır.

Bu aşamadan sonra aşılı fide üretimi için kullanılacak kalemler 20-21 günde ve anaçlar 15-16 günde yetiştirilir. Bu sürelerde yetişen kalem ve anaçlar aşılama işlemleri yapıldıktan sonra; sarı ışığa, 20-22 °C sıcaklığa ve % 95 neme sahip olan yoğun bakım odasına alınıp, bir hafta beklenir. Bir haftayı tamamlayan fideler tekrar seraya alınır ve geri kalan gelişmesini 20-22 °C sıcaklığındaki seralarda tamamlar. Seralarda 25-30 gün yetiştirilen fideler dikim için hazır hale gelir. Aşısız fide üretimi için ise karpuz çekirdeğinin viyollere ekiminden fide olana kadar ki yetiştirme süresi 55-60 gündür. Yetiştirme süresini tamamlayan fideler tarlada dikime hazır hale gelir.

Gübreleme

Tohum ekiminden veya fide dikiminden önce dekara 3 - 5 ton yanmış ahır gübresinin serpmeye olarak verilmesi ve toprakta 20 - 25 cm derine karıştırılması olumlu sonuç verir. Topraktaki kireç oranının yüksek olduğu durumlarda ise ahır gübresiyle birlikte dekara 30 kg toz kükürt verilir. Ara çapa ve sulama öncesi verilen gübreler hemen toprağa karıştırılmalı veya sulanmalıdır.

Örtü Altı Yetiştiricilik

Tünel yerleri hâkim rüzgâra paralel olarak hazırlanmalı, tünel uzunluğu arazinin durumu ve üreticinin isteğine göre değişebilir. Genel olarak tüneller 12 - 14 m uzunlukta, 100 - 120 cm genişlikte ve yüksekliği 50 - 60 cm olacak şekilde tesis edilir. İki tünel arası mesafe dıştan dışa 80 cm olmalıdır. Böylece bitki aralarındaki iki metrelik mesafe korunur.

Tüneller yerden 15 - 20 cm yükseltilecek seddeler üzerine yapılmalıdır. Tünellerin ortasına gelecek şekilde 60 - 70 cm aralıklarla ocaklar açılır, eğer toprak hazırlığı sırasında yanmış çiftlik gübresi ve taban gübresi verilmemişse her ocağa çiftlik gübresinden bir kürek ve dekara 50 kg 15.15.15 oranında kompoze gübre gelecek şekilde gübre ilave edilerek karıştırılır. Ekim veya dikim yapılanaya kadar bu şekilde bırakılır.

İskelet malzemesi olarak çoğunlukla 4 - 6 mm'lik demir çubuklar kullanılır. Yarım ay şeklinde eğilmiş çubuklar hazırlanan seddelere enlemesine her bir ucu 15 - 20 cm toprağa girecek şekilde çakılır. Çubuklar 1 - 2 m aralıklar ile dikilir. Bir tünelde 7 - 13 adet arasında çubuk kullanılır. Örtü malzemesi olarak 0,02 - 0,05 mm veya 0,10 mm kalınlığında plastikler kullanılır. Plastik genişliği alçak veya yüksek tünel olmak üzere 2,2 m ile 6,5 m arası değişir. 12 m'lik bir alçak tünel için 13,5 m naylon kullanılmalıdır. Örtü altı karpuz yetiştiriciliğinde beyaz plastik malç ve çift kat tünel yapılması, soğuktan koruma yanında erkenciliğe de fayda sağlar

Sulama

Karpuzlarda bitkinin gelişme dönemleri göz önüne alınarak sulama yapılmalıdır. Dikimde can suyu verildikten sonra çiçeklenme dönemine kadar bitkinin su ihtiyacı azdır. Ancak kurak geçen yıllarda az miktar su verilebilir. Çiçeklenme dönemine kadar olan sürede çok su verilmesi bitki çiçeklenmesini geciktirir. Bu dönemde sulama tünellerin içinde azar azar ya da tünellerin aralarında yağmurlama veya salma sulama yöntemleriyle yapılır.

Bitki çiçeklenmeye başladığı zaman su ihtiyacı daha da artar. Meyve irileşme ve olgunlaşma aşamasında en üst seviyeye ulaşır. Sulama dikkatli ve kontrollü yapılmalıdır. Fazla sulama vejetatif gelişmeyi (bitkilerin kök, gövde, dal ve yaprak gibi kısımlarından yeni bitkilerin oluşması) hızlandıracığından meyve tutumu azalır bu sebeple suyun azar azar ve sık verilmesi gerekir.

Örtü altı sera yetiştiriciliğinde damla sulama veya yüzey sulama yöntemleri uygulanır. Karpuzda hasada yakın dönemde sulama kesilmelidir. Aksi takdirde meyvede çatlama, çürüme gibi sıkıntılar ekonomik kayıplara neden olacaktır. İlk meyveler 400 - 500 g ağırlığına ulaşınca kadar mecbur kalmadıkça sulamadan kaçınılmalıdır.

Hasat, Muhafaza ve Raf ömrü

Karpuz hasadı meyve sapına bağlı bulunan kulakçıklar kurduğunda, meyve sapı inceldiğinde ve meyve kabuğu olgunluk parlaklığına ulaştığında elle yapılmalıdır. Karpuzlar hasat, depolama ve taşıma sırasında zedelenmemelidir.

Depolarda muhafaza edilirken karanlık, serin ve kuru yer olmasına dikkat edilmeli, üst üste fazla konmamalı ve depolarda fazla bekletilmeden tüketiciye sunulmalıdır. Raf ömrü fidenin çeşidine, yapılan aşılamanın kalitesine, yetiştirilirken tarladaki bakımına, muhafaza edilen yerin koşullarına bağlı olarak değişmekle birlikte ortalama 15 ila 30 gün arasındadır.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Coğrafi sınırda uzun yıllardır *Citrillus lanatus* türünde bitkilere ait tohumların ekilerek ya da fidelerin dikilerek yetiştirilmesi ile elde edilen Adana Karpuzu, diğer karpuzlardan önce pazarda bulunabilmesi sayesinde ünlenmiştir. Bu sebeple Adana Karpuzunun tüm üretim aşamaları, belirtilen coğrafi sınırda gerçekleşmelidir.

Denetleme:

Adana Karpuzunun denetimi Yüreğir Ziraat Odası koordinatörlüğünde; Yüreğir Belediyesi, Adana Ticaret Odası, Adana İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile Yüreğir Ziraat Odasından birer kişinin katılımıyla oluşan 5 kişilik denetim mercii tarafından yapılacaktır.

Denetim mercii her yıl, yetiştirme döneminde ve hasat döneminde olmak üzere iki defa toplanır; *Citrillus lanatus* türünde bitkilerin kullanımı, bahçelerde üretim metoduna uygunluk, amblem kullanımının uygunluğu ile pazardaki Adana Karpuzlarının coğrafi sınırda yetiştirilip yetiştirilmediğini kontrol eder. Denetim mercii rutin denetlemelerin yanı sıra şikâyet olması halinde de denetim yapar.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.